

Naturskyddsföreningen i Botkyrka-Salem

Att. Lars Olson

Kommunledningsförvaltningen

Botkyrka Kommun

147 85 Tumba

Uttran den 12 mars 2009

SYNPUNKTER PÅ KLIMASTRATEGI FÖR BOTKYRKA 2009

Naturskyddsföreningen i Botkyrka och Salem finner det mycket glädjande att sex politiska partier har enats kring remissunderlaget, men saknar de övriga. Som bekant, har klimatproblematiken inga land eller partigränser. Det är det vi alla människor på Jorden som har deltagit i miljö och klimatpåverkan tillsammans. Det är endast vi tillsammans som vi kan komma ur dessa århundradets utmaningar till gagn för våra kommande släkten.

Vi uppfattar den ambitiösa och väl genomtänkta klimatstrategin med konkreta mål, i första hand som en strategi och inte som en handlingsplan. Men det finns även med några antydda förslag. I denna situation väljer vi att ge synpunkter och tankar men även att komma med några förslag, sida för sida. När sedan förslaget till den konkreta handlingsplanen sett dagens ljus kommer Naturskyddsföreningen gärna ge konkreta förslag till åtgärder, föreslå ny teknik och kompletterande synsätt.

Förslag, synpunkter och tankar

Sidan 4. Utsläppsminskning

Klimatarbetet måste bedrivas med tydliga mål. Målen a, b, c, d är mycket bra.

Vi förutsätter att klimatstrategin bygger på en verklig övertygelse från alla partier att målen ska uppnås. Där *resurser och befogenheter* skapas och att målen följs upp under resans gång. En vidare förutsättning är att klimatstrategin måste leva vidare även över mandatperioder och med olika politiska konstellationer. Naturen och klimatet förhandlar inte eller lyssnar till svepskal.

Anpassning "Planera och bygg med försiktighet"

Att bygga med försiktighet innebär inte endast att ta hänsyn till förhöjda vattennivåer, utan att även husbyggen inte förläggs på produktiv åkermark. (i dag är det flera i delar av Europa som har svårt att odla spannmål på grund av brist på vatten och torka) Vid temperaturer över 40° slutar spannmål att fotosyntetisera (växa). Man får anta att behovet att kunna odla kommer att öka i takt med att Botkyrkas befolkning ökar. Försiktighet ur klimatperspektivet innebär att bygga

mindre och mer energieffektiva fastigheter. D v s man får anpassa sig och ej ge bygglov till stora skrytbyggen med endast några få boende. Nya byggnadslov bör ges i harmoni med EU:s förespråkade nya byggnorm som föreskriver "passivhusstandard", vilken beräknas träda i kraft år 2016. I Österrike tillämpas den redan i delar av landet.

Sidan 4. Säkerställa tillgång på rent vatten

Under ca 80 år har grustäktsverksamhet bedrivits i Botkyrka och i Stockholms kringkommuner. Med påföljden att grundvattennivåerna har sänkts i grusåsarna. D v s det säkra och minst sårbara rena vattnet har minskat. Nu återstår Mälervatten och Bornsjöns reservvattentäkt, som är sårbara för utsläpp och sabotage. Vi föreslår kommunen att vara ytterst restriktiva och bromsa utvecklingen av sandtäckter samt utse en lämplig reservvattensjö till för framtiden.

Säkerställa producerande ekosystem

Se synpunkter sidan 14 punkt 4.

Uppföljning

Ett hållbarhetsboksut, som t ex Huddinge kommun har, är ett viktigt styrdokument, samt en möjlighet för allmänheten att följa utvecklingen. D v s att följa återkopplingen mellan handling och ord. Naturskyddsföreningen finner det mycket bra att en gång per mandatperiod revidera strategin, framför allt de konkreta handlingsplanerna. Men det får inte tas för ett tillfälle att försvaga eller urholka klimatstrategin.

Sidan 5.

Därför behöver vi en ny klimatstrategi

Det är bra att definitionen på hållbarhet är nedtecknad, d v s ekonomisk, social och ekologisk. Vi vill gärna lägga till den moraliska och etiska aspekten för att få en långsiktig hållbarhet. Saknas dessa aspekter vittrar hållbarheten snart samman. Det är nödvändigt att ha en strategi hur man i samhället och i skolorna kan höja kunskapen i dessa ämnen. Inga lagar eller klimatmål i världen hjälper om moralen och etiken är låg. Det sociala faller sönder i kriminalitet m m, det ekonomiska i korruption och ekologin och klimatet fortsätter att förstöras.

För att tydligt omsätta strategin i successiva handlingar

Klimatstrategin är mycket bra men Naturskyddsföreningen tror att den möjligen bör renodlas för att lättare kunna revideras och få fram hållbarhetsboksut.

Sidan 6.

3.1 Vår utmaning Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna

" För att lyckas krävs samarbete mellan samhällets alla aktörer". Inga medborgare får lämnas utanför. Vi instämmer helt, med tillägget att speciella ansträngningar, satsningar kan behöva göras

för att få alla innevånarna i Botkyrka att vara med på tåget. Om några grupper hamnar utanför kommer dessa att ge fel signaler till övriga medborgare.

Sidan 6.

3.2

Målen a, b, c, d är tydliga. Mål b, c och d är satta för långt bort.

IPCC bedömer läget som mycket brådskande att försöka begränsa temperaturökningen till maximalt 2^oC inom 7 -10 år för att inte temperaturen skall skena och för att undvika allvarliga ekologiska samt ekonomiska effekter. Därför anser vi att målen **b**, **c** och **d** är satta för långt bort. Klimatet reagerar endast på konkreta verkliga och inbesparade växthusgaser och inte på löften i framtiden. Försenade mål eller mål som inte uppfylls, har i sämsta fall inget värde för våra kommande släkter och klimatet.

Sidan 8

3.3 Engagera på bred front

Det är en helt riktig slutsats att alla aktörer måste samverka för att nå målen. Konkret tror vi på olika former av styråtgärder piska och morot. T ex kunde företag få höjda eller sänkta kostnader för hämtning av avfall eller miljötillsynskostnader beroende om klimatarbete görs eller inte. För föreningar kunde i vissa fall få sänkta bidrag om verksamheten ökade på klimatbelastningarna och tvärtom.

Genom att agera och t ex engagera genom Mångkulturellt Center skulle man säkert kunna fånga upp grupper som har närliggande intresseområden. Eller att på "Dialogforumkvällar" upplysa om klimatstrategin och om konkreta handlingsplaner skulle säkert generera kontakter med medborgare och med yrkesgrupper som har specifika kunskaper om energi, beteendevetenskap, trafikforskning, pedagogik m m. Bildningsförbunden, har en viktig roll att stimulera och ta fram kurser i ämnesområdet.

Kommunen går först

Helt korrekt, alla i kommunverksamheten måste vara föredömen för att kunna skicka rätt signaler till medborgarna. Upphandling är en av de viktigaste inkörsportarna till att klimatsmartare varor och tjänster kommer in i Botkyrka. Valet kan under lång tid framöver påverka negativt eller positivt. I upphandlingen sker den första källsorteringen av bra eller dåliga varor och tjänster för klimatet. Här tror vi att för att upphandlingar skall kunna göras klimatsmarta behövs utbildning av inköparna, befogenheter och en uppföljning om uppköpen gjorts efter bästa klimatval.

"En av kommunens viktigaste uppgifter är att ansvara för samhällsplaneringen. Var bostäder, arbetsplatser och handelsområden byggs påverkar i hög grad våra möjligheter att minska utsläppen. För botkyrkas del har trafiken störst betydelse eftersom cirka 75% av våra koldioxidutsläpp kommer från transporter " Vetenskapliga rapporter visar att ju fler och bredare traditionella vägar som byggs ju mer ökar trafiken och därmed utsläppen av b l a koldioxid. Vi tror

att nya transportsystem som spårtaxi skulle kunna lösa flera problem vara billigare, flexibla och spara mark.

Sid 8. Forts.

Som exempel kan Arlanda flygplats nämnas som brottas nu med stora problem med

att förnya sitt tillstånd då de nått sitt utsläppstak, p g a. marktrafik och hotas av stängning om utsläppen inte minskar.

Fjärrvärme och Söderenergi är en viktig komponent för att minska våra utsläpp. Det som "grumlar bägaren" är att fortfarande används 18% torv, som är en ändlig resurs. Vid kalla perioder under vinterhalvåret toppar man med olja. Tyvärr inte alltid bekolja eller andra förnyelsebara bränslen. För att säkerställa en hållbar drift föreslår vi att BRA Miljöval certifiera fjärrvärmerna.

Beträffande fjärrvärmerna är det glädjande att man kommer att även producera El i Igelsta. Det finns ännu mycket mer att göra. Som exempel säljer ca 500 000 privata personer el till nätet i Tyskland. Vi återkommer med förslag när Botkyrkas konkreta handlingsplaner blir klara.

Sida 9.

På denna sida finns utmärkta förslag på praktiska åtgärder för att nå målen. Naturskyddsföreningen föreslår att återkopplingen mellan handling och resultat skall synliggöras bättre för allmänheten. Till exempel att den biogas som kommer att produceras vid SYVAB skall kunna tankas av medborgarna. Det bör även finnas en kanske konstnärligt utformad "Koldioxidtermometer" som lätt kan läsas av på offentliga samlingsplatser. Så att medborgarna verkligen ser att kommunens och deras insatser verkligen gör nytta.

Sidan 10 och 11.

Klimatsmart byggande

Botkyrka kommun bör vara ett föredöme i Stockholmsområdet vad gäller nytänkande inom byggande och energieffektivisering av bostäder. Passivhustekniken bidrar till energismart boende med lägre kostnader, låga emissioner av koldioxid samt kan i förlängningen skapa arbeten genom att konvertering av gamla flerbostadshus till passivhus, visningar, utställningar m m. Vår uppfattning är att man ska reservera mark för dessa klimatsmarta bostadslösningar.

Klimatsmarta medborgare - klimatsmart samhälle

Den stora utmaningen är att hitta en hållbar livsstil. I Statens offentliga utredning SOU 2005:51 "Konsumtion för en ljusare framtid" behandlas klimatpåverkan från Bilen, Biffen (maten) och Bostaden. Utredningen är en verklig källa till många realistiska lösningar. Vi tror att det behövs en energirådgivare på heltid med koppling till konsumentverket för att ge ett bredare utbud av förslag till en bättre konsumtion till våra innevånare. Obligatorisk och återkommande utbildning för rektorer, lärare och schemalagt livsstilsämne för elever i skolor är en annan nödvändig väg att gå.

Klimatsmart föreningsliv

Kommunen bör stimulera, underlätta och fördela ekonomiska resurser till föreningsliv som inte belastar klimatet med onödiga utsläpp från transporter och energi. Jämför mellan motorsporter, ishockey och koloniodlingar, hundsport, hästsport, cykling, friidrott, musik, dans och konst m m. Det är även en ekonomisk rättvisefråga mellan olika kön.

Sidan 12.

Risk för överbelastning av vatten- och avloppssystemet (VA- systemet)

För att inte överbelasta avloppssystemet, föreslår Naturskyddsföreningen att anlägga fler våtmarker och dammar som samlar upp regn och smältvatten på lämpliga ställen. Detta skapar även en ökad biologisk mångfald samt hindrar kvävet att övergöda sjösystemen. Koldioxid kan även sparas om industriavlopp (med ev. tungmetaller) och hushållsavlopp får gå till skilda reningsanläggningar. Slammet kan då läggas på våra åkrar istället för att transporteras till Norrland och göda skogen där. Skilda avloppssystem kan lämpligen förläggas vid översyn och reparationer.

Sidan 14. Punkt 4.

Säkerställa producerande ekosystem

"Ekosystemen är intressanta ur bland annat välfärdssynpunkt eftersom de producerar ekosystemtjänster som är nödvändiga för vår överlevnad och välfärd".

Naturskyddsföreningen anser att det är hög tid att uppvärdera ekosystemens tjänster i Botkyrka. (som exempel, bara i Sverige bidrar bina genom pollinering med 184 miljoner kr årligen till vårt BNP). Strategin måste kompletteras och utvecklas på denna punkt, för jordbruk, ängar och hagar skog, grustäkter, sjöar och vår ca 1 mil långa kustremsa. Nyckeltal / per medborgare behöver tas fram för att kunna väga hur hållbart Botkyrka verkligen är.

Punkt 5. Följa omvärldsförändringarna och värdera riskerna

"En ökad migration inom EU till Sverige och Stockholmsregionen skulle kunna leda till ekonomisk tillväxt men samtidigt öka trycket på behovet av bostäder och social service."

Redan i dag överstiger antalet miljöflyktingar i världen, antalet krigsflyktingar. Frågan blir kommer vi någonsin att kunna bygga bort bostadsbrist, trafik och- energi- avfallsproblem, behov av rent vatten och åkermark? Risken är att i vår iver att lösa problemen med traditionellt tänkande att vi i förväg överexploaterar våra tillgångar och glömmer att lämna reserver och möjligheter till Botkyrkas kommande släkten.

Sammanfattning

Vi ser fram mot att få medverka i den kommande konkreta handlingsplanen för Botkyrkas framtid. I våra gemensamma utmaningar ser vi fler möjligheter än hot. Botkyrka ska vara långt ifrån lagom.

Inga andra än vi tillsammans kan ta oss ur klimatproblemen. Därför får Ingen prestige eller rivalitet försvåra eller fördröja att klimatmålen uppnås.

För Styrelsen

Med Vänlig Hälsning

Jan Govella

Ordf. i Naturskyddsföreningen i Botkyrka och Salem

Arne Söderbom

V. Ordf.

-

Adress: Naturskyddsföreningen i Botkyrka och Salem

c/o Arne Söderbom

Rosendalsvägen 4

147 63 Uttran